

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.

Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.

Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Visita împărătească.

„Timpul” serie sub acest titlu un prim articol, din care reiese că toate partidele de dincolo fără privire la coloritul politic se bucură de înalta vizită împărătească și se pregătesc de a aduce împăratului și regelui țării noastre ovațiuni frumoase și pacinice.

Etă articolul:

Se apropie momentul, când M. S. Francisc Iosif, Împărat al Austriei și Rege al Ungariei, va pune piciorul pe pământul României și va fi în timp de trei ori douăzeci și patru de ore oșpe al regelui Carol și al poporului român.

Acastă vizită are pentru noi, Români, o deosebită însemnătate politică.

Este mai întâi o mare cinste pentru țara noastră, până mai ieri vasală a imperiului otoman, de a primi și ospăta pe un așa de puternic Dominor, pe capul vechii și ilustrei case Habsburg, pe monarhul unei așa de puternice împărății cum este Austro-Ungaria. Ar trebui să ne întorcem cu multe vécuri înapoi, în timpul glorioasei epoci a Domnilor-eroi, pe când statele Europei aveau altă împărțire și altă importanță decât cea de azi, ca să regăsim exemplul unei astfel de visite.

Este adevărat că nu de mult țărișoara noastră a ospătat pe puternicul țar al tuturor Rușilor Alexandru II, însă această vizită era impusă de nevoile războiului ruso-româno-turc. Astăzi Împăratul Francisc Iosif vine să vadă pe un prieten, fără altă necesitate, decât aceea de a aduce un omagiu Suveranului român și prin urmare poporului al cărui Suveran e regele Carol I. Și această vizită e cu atât mai prețioasă, cu cât știut este, că Împăratul-Rege nu prea e darnic cu asemenea visite.

Însemnătatea politică a acestei visite nu are nevoie de a fi explicată; ea sare în ochii tuturor și se explică prin ea însăși. Faptul că Maiestatea Sa Francisc Iosif vine la noi e prin el

însuși o manifestare politică suficientă pentru ca să nu mai fie nevoie de nici un act complementar care să-i interprete și să-i lămurască importanța. Visita imperială e ea însăși o manifestare politică și dacă poate fi ceva care să-i ridice importanța e împrejurarea, că ea se presintă pentru prima-ora. Pentru prima-ora Împăratul-Rege va călea pe pământul României, ér pe de altă parte este primul exemplu, de vécuri, ca un Suveran al imperiului vecin să viziteze pe capul statului nostru.

Dacă această vizită n'ar avea alt rezultat, totuși este neîndoișor că ea nu poate decât să ridice în ochii lumii și în conștiința tuturor Românilor prestigiul regatului român și însemnătatea sa politică. Este ca și o înălțare în grad ce se confere României prin această augustă vizită, este o afirmare și o confirmare a dobândită și pe care statul român a dobândit-o în concertul european în timpurile din urmă.

Ca Români nu putem deci decât să salutăm cu bucurie și cu mândrie acest act însemnat și să mulțămim cu căldură augustului oșpe pentru cinstea ce face nămului nostru.

Ca partid politic, asemenea ne bucurăm și ne mândrim de acest eveniment, la săvârșirea căruia a contribuit sub auspiciile și sub înboldul lui Carol cel înțelept, politica demnă și prudentă a conducătorilor nostri.

Negreșit că această vizită nu trebuie considerată ca rezultatul imediat al unor acte întâmplătoare de curând, ca consfințirea unei întorsături recente a politicii României. E lung sirul de ani care a adus acest fapt. El e fructul unei îndelungi activități patriotice a mai multor generațiuni de fruntași ai nămului românesc, din care fie-care a adus petricica sa la edificiul statului român de astăzi, ridicându-l la un așa nivel, ca să poată ospăta, peste decă zile, ca pe un bun prieten, pe unul din cei mai puternici monarhi ai Europei. Și acela care a contribuit în gradul cel mai mare la acest fericit rezultat e fără dór și poate gloriosul și înțeleptul Domn

care de treizeci de ani presidă la destinele acestei țări.

Nu este mai puțin adevărat însă că fără o înțeleptă și bine chibzuită politică a bărbaților de stat în ultimul deceniu acest eveniment nu s'ar fi putut întâmpla.

Dar totă această înțelepciune ar fi fost zadarnică dacă ea nu și-ar găsi răsunetul în întregul popor român.

Etă că se presintă acum ocazia când totă suflarea românească va putea dovedi că conducătorii poporului român n'au lucrat decât așa cum cugetă și cum simte el însuși și că ei au fost nesce tēlmaci credincioși ai acestor simțeminte. Națiunea română poate da această dovadă prin primirea caldă și respectuoasă ce va face înaltului oșpe al Suveranului și al poporului român.

Indemnăm deci pe toți Români nu numai să pună o surdina unor resentimente pe care le-ar putea avea, neîntăim să se abțină dela ori-ce manifestățiuni supărătoare sau necuviincioase, dar încă să înconșore cu căldură și cu respect pe împăratul rege Francisc Iosif și să nu-și desmintă tradiționala ospitalitate românească.

Românul ori nu primesce pe un oșpe, ori dacă îl nu primesce, nu-l poate primi decât bine. Se facem cinste acestei vechi tradițiuni naționale.

Să nu se uite că împăratul Francisc Iosif este, după regina Victoria, cel mai vechiu Suveran din Europa, căci peste doi ani se va împlini o jumătate de veac de la suirea sa pe tron, că acest înțelept monarh se bucură nu numai de iubirea tuturor popoarelor de sub sceptrul său, dar și de a tuturor Suveranilor și tuturor națiunilor din lume, să nu se uite în fine că Împăratul Francisc Iosif este Suveranul mai multor milioane de Români, cari totdeauna l'au încălțit cu iubirea lor și cu o credință neștrămutată.

Și să-i strigăm cu toții din inimă și în unison:

— Bine ai venit, Înălțate Împărate, în mijlocul nostru.

Casa magnaților a ținut Sâmbăta ședința în cestiunea proiectului referirilor la judicatura Curiei în afacerile alegerilor dietale. S'au prezentat cu totul numai 25 magnați. Proiectul a fost recomandat de către ministrul Erdély, ér în contra lui a vorbit contele Zichy Nándor, accentuând că proiectul este elaborat din punct de vedere politic și nu din punctul de vedere al dreptății. Zichy arată apoi că în o lege de natura această nu încape vorba de politică, de naționalități și de interesele naționalității magiare. După vorbirea sa Zichy s'a depărtat din ședință, ér casa a primit proiectul en bloc. Referent a fost dl Dr. Iosif Gáll.

Suspinele „Unirei”. În ultimul seu număr „Unirea” din Blaș varșă lacrimi și suspină din cauza puținului succes ce a avut ultima enciclică papală în sensul bisericii noastre ortodoxe. Publicăm acest articol al „Unirei” atrăgând fără deosebă comentat atenția cetitorilor nostri asupra-i. Etă-!:

Silintele Papei Leo XIII pentru unire în biserica grecească schismatică adevărat că n'au produs rezultatul acela, care l'am dori chiar în interesul acestei biserici, (O fi Red. Tel.) dar un resnet totuși au produs, și acesta e deja mult, dacă avem în vedere toperla (??) spirituală, (Sunteți prea sobrii dlor! Red. Tel.) de care e cuprinsă biserică răsăritenă neunită. El dovedește măcar atâtă, că biserica această încă nu e de tot mórta, ci asemenea fetei lui Iair „nu a murit ci dórme”. (Ce spui! Red. Tel.) La timpul seu ne ocupasem deja de răspunsul patriarhului din Fanar dat la enciclica cea dintăiu a Papei Leo XIII. Răspunsul acela dat în privința stilului cât și în cea a cuprinsului miros a tare a reformățiune din vécul al XVI-lea. Același Fanar împărțase acum lumii, că el și-a propus, să respingă din parte și printr'o notă nouă și enciclica cea mai nouă „Satis cognitum”. „Enciclica patriarhală, ce se așteptă”, așa dice avisul, „se va dimite cu mult mai tare decât cea dintăiu în amănunte și va combate (?) odată pentru totdeauna (!) punct după punct toate atacurile (!) cari se cuprind în amintita enciclică și așa apoi va pune capăt unei discusii sterile, carea ține acum deja de vécuri. Enciclica această a „bisericii celei mari” se va traduce pe diferite limbi.”

Pe cum se vede, deja tonul acestui avis oficial se află într'un contrast regretabil față cu declarațiile cele prisositoare de adevărată iubire părintească ale Sfinției Sale; putem deci deci înaintea, (Förte înțelepți solomonari! Red. Tel.) la ce putem să ne așteptăm, că se va cuprinde în documentul

FOIȚA.

Înșelătorie marinimósă.

În timpul, pe când Italia era încă în mână franceză, într'unul din regimentele staționate în Louverne a erup o rescólă. N'a fost acesta éc' așa numai o resmiriță militară, de cari adese-ori produce disciplina de fer, ci a fost mult mai periculoasă decât acesta. Napoleon cel Mare, împăratul sbiciutoriu al lumii s'a aprins teribil de mânia, când i-a ajuns în urechi această noutate de necredut. Nici n'a întârziat mult, ci a dat mandat strict cumnatului său, Ioachim Murat, căruia nu de mult îi dase ca premiu pentru eroismul seu regatul neapolitan și mâna surorii sale mai tinere, — să pornescă numai decât și să pedepsă în mod aspru și înspăimântătoriu de exemplar regimentul resvrătit. Mandatul împăratului era hotărât.

— Nu convoca consiliu de rebel — dize cumnatul lui seu, — acolo se predică mult; în astfel de casuri iuțimea e lucrul principal, fă totul după priceperea ta cea mai bună.

Ioachim Murat deja a doua zi a fost în Louverne și îndată după sosire a și scos

regimentul vinovat pe câmpul de luptă. Apoi a călărit înaintea feciorilor și într'un ton puternic le-a făcut cunoscut, pentru ce l'a trimis pe el împăratul acolo. Regimentul a făcut mare păcat, regimentul trebuie să-și ia pedepsa.

Energia vócei, gesticulațiunile amenințătoare și posomorite, dar mai cu samă autoritatea numelui într'o clipită atât de tare a înfrénat pe soldații resvrătiți, încât toți cu priviri umilite și rugătoare s'au aruncat în genunchi la pământ. Pe Ioachim l'a impresionat adenc această scenă, dar în zadar! mandatul împăratului nu suferia opunere; și-a învins deci emoțiunea, pe față și a forțat o expresiune și mai măniosă și într'un ton timpit, de a mai înghețat sângele în soldați, numai atâtă a dís:

— Voiu lăsa să puse pe tot omul al decelea dintre voi.

Mare a fost spaima la cuvintele acestea. Regimentul a fost condus înapoi la casarmă. Dar nici nu s'a odichnit de ostenelele drumului și una după alta îi intrau deputațiunile pentru de ai cere agrațiare. Oficiari și soldați de rënd deopotrivă se jurau, că înaintea ochilor împăratului vor lăsa să fie omorîți în cea dintăiu luptă. Murat a remas multă vreme nemîșcat, dar numai la vedere,

căci în urmă totuși l'au copleșit sentimentele la vederea unei pocăințe atât de mare. Dar când păcatul li era atât de mare și porunca atât de hotărâtă! Disciplina vătămă neapărat pretinde pedepsire.

După multă cugetare, în decursul căreia umbla cu pași mari în sus și în jos prin chilie, în fine a declarat Murat rugătorilor, că bine, va da grație regimentului și va spăla pata rușinosă ce a cădut asupra regimentului numai cu sângele alor trei soldați ce s'or afla mai vinovați.

Nu peste mult au și fost designați feciorii meniți pentru jertfă și li-s'a făcut cunoscut că mâne vor fi executați. Ér până atunci regimentul rămâne în arest de casarmă.

Așa, pe la meul nopții, Ioachim Murat, regele neapolitan, chemă în secret la sine pe cei trei luptători. Un pădător de temniță i'a condus, despre a cărui tăcere nu încăpea nici cea mai mică îndoală.

— Măne veți fi împușcați! a dís Murat soldaților ce lăcrimau. Pregătiți-vă de mórte și muriți curagioși, spălați rușinea barem cu mórtea vóastră. Eu voi preda părinților vostri cele din urmă dorințe ale vóstre și cuvinte de adio. Deu, n'au meritat fa-

miliele vóstre astfel de fi. Căci spuneți-mi, nu v'ați adus aminte de mamele vóstre?

Plănsul a înecat cuvintele soldaților, ér Ioachim a continuat:

— Acele femei sêrace, cât de mândre și cât de fericite ar fi fost, când ați fi cădut înaintea dușmanului! Dar așa!... nenorocitele! Mergeți, îndată voi trimite un preot, care se vè dea ultima mângăiere religioasă. Cugetați la Franca și la D-șeu, căci voi din momentul acesta nu mai sunteți din lumea această.

Soldații au cădut în genunchi înaintea regelui, dar acum nu ca să cêră grație, ci numai ertare înainte de mórte.

Deodată însă în ochii lui Ioachim se arată un foc neobicinuit.

— Sculați vè, ați fi voi ômeni de cinste dacă v'ași da înapoi viața?

— Nu, nu! Noi vrem să murim, răsunseră soldații. Noi suntem vrednici de mórte; nu ni se va face nedreptate, dacă ne vei împușca.

— Ei, dar dacă eu nu vreau să vè împușc, strigă Ioachim, pentru ce vreți să muriți, dacă eu vreau ca să trăiți? Eu încă nici odată n'am comandat foc, decât asupra inamicului. Și voi, deși sunteți vinovați, totuși sunteți francezi, sunteți de ai mei...

anunțat. Firesce ce privește Vaticanul, patriarhul din Constantinopol în zădar crede, că acolo vor da răspunsul lui o importanță cine scie cât de mare; acolo oamenii — abstragând de alte consideranțe mai înalte — știu, că răspunsul acela e lipsit de orice importanță, când oare cine va să măsoare după el dispoziția răsăritului față cu cestia unirii. Răspunsul acela e glasul unui om, care se fălește cu o autoritate ce nu o are. (Di-mi se nu-ți dic! Red. Tel.) De aceea răspunsul acesta al patriarhului va avea o însemnătate tot așa de efemeră ca și cel de dăunădi, pe când fiesce care cuvânt al lui Leo XIII rămâne întocmai ca și stēnca, de pe care s'a rostit.

Ceea-ce deșteptă în Vatican o îngrijire mult mai mare, sunt anumite curenturi, care se observă în cercuri mai largi ale bisericii grecesci neunite, curenturi, cari poartă un timbru de tot modern și nu-și au isvorul în Răsărit, ci sunt importate din Apus, în special din Anglia. Se aude adevărat în Răsărit în tocmăi ca și în Anglia și în America de Nord punându-se din partea catolicilor în trebarea mirată, că Papa de ce a potențat așa de tare în enciclica sa cea mai de pe urmă condițiile, pelângă cari ar fi cu puțină reunirea bisericilor. În multe părți s'a vădit adevărat aplicarea de a recunoaște pe Papa oare cum de president de onoare comun al unei „reuniuni a bisericilor Răsăritului și Apusului confederate”, ceea-ce după părerea lor sigur ar fi fost deja un succes foarte prețios. Prospectele acestea, — dic ei, — Papa Leo XIII le-a nimicit acum din temeiul cu enciclica „Satis cognitum”, în care a pretins de-a dreptul supunere și a zugrăvit o iconă a bisericii, care eschide de tot o astfel de „confederație”.

Ideile acestea false, cari nici de cum nu pot să se umească cu firea bisericii și cu principiul de autoritate cuprins într'însa, cauzează Vaticanului îngrijiri mai serioase decât opoziția fățișă și directă. Dar se vor limpezi cu timpul și greșelile acestea și adevărul (?) va înainta mai departe pe calea sa triumfală. De pre asta Vaticanul nu se îndoiesce. (Dar don nîi dela „Unirea”? Red. Tel.)

Croații în contra magiarilor. „Obzor” (Nr. 214) din cauza răspunsului plin de sentimente magiare, ce l-a dat Kovacevics, comitele comitatului Zagrab în contra atacurilor foilor naționale croate, din incidentul trimiterii cu forța a croaților din comitatul său la serbările millenare, se ridică cu vehemență justă contra lui. Făia din cestiune constată, că patriotismul magiar al lui Kovacevics caracterizează foarte bine felul de amicitie magiară, domnitor în Croația, care călcând în picioare drepturile sante ale națiunii croate, numai scopurile egoiste ale magiarismului le ține înaintea ochilor. Își ridică vocea în contra conceptului trist al lui Kovacevics, după care Croația nu trăiesce în comunitate cu Ungaria, ci formeză un singur stat cu acesta. Acest concept caracterizează judecata unei micimi morale. Se ridică contra întregului sistem, ce domnesce în Croația. Cercetarea expoziției numai așa s'a putut întâmpla, că întreg aparatul oficios a înduplecat prin presiune pe Croați să peregrineze la Budapesta. Aceste sunt rezultate temporale, conștiința trează a poporului croat însă se va opune desnaționalisării. Va sosi acel timp, când indignația națiunii își va

face drum pentru a pedepsi după merit pe trădătorii de patrie de felul lui Kovacevics. Perigrinarea la Budapesta s'a ajuns numai pe cale măiestrită, poporul croat independent n'are parte în ea, el este contrar milleniului. Miserabili ca Kovacevics nu ne trebuie, îi cedăm bucurios magiarilor. — „Hrvatska Domovina” încă se răscăla, tot din acest motiv, contra lui Kovacevics, protestând contra ideii unității Croației cu Ungaria. Dacă se va deștepta odată conștiința croaților — ție făia din cestiune, — oamenii de felul lui Kovacevics vor fi imposibili ei vor scribleri pe la Kecske-mét, ér croații vor avea astfel de comiți supremi, cari vor ști, că strămoșii lor de odinioară au ales regi croați și au avut poziții splendide în statul croat.

Ultima fasă pe insula Creta. Sunt foarte interesante amănuntele pe care le primesc „Neue Freie Presse” dela corespondentul său special din Creta asupra fazei din urmă a răscălei din acea insulă.

Deși așteptată de mult — scrie acest ziar — soluțiunea cestiunii cretane veni ca o surprisă. Apröpe nu se credea la Canea că deodată a sosit sfârșitul zilelor de teröre. Toți simțeau încă gröza măcelului din Platană, unde o cötă de Turci năvălise în ajun și ucise 11 bărbați și 2 femei.

În urma acestui fapt petrecut sub ochii armatei otomane care a tras focuri asupra creștinilor fugari, consuli adresaseră un protest energic guvernatorului general. Așa stăteau lucrurile, când în sêra de 28 August consulul francez Paul Blanc se duse pe töte corăbiile de războiu și comunică comandanților o telegramă din Constantinople, care anunța că tratările cu Pörta au luat sfârșit, că Sultanul a primit töte propunerile puterilor și le va ratifica fără întârziere. Nici un alt consul nu cunoscea încă lucrul acesta, așa că colegii d-lui Blanc aflară totul dela comandanții corăbiilor.

A döua zi — Sâmbătă, 29 August — consulul englez Biliotti și ceilalți reprezentanți ai puterilor primiră des de dimineță scirea oficială despre soluția afacerii cretane. Întreg orașul o află imediat. Creștinii iubiră. Turcii se prefăceau că nu știu sau nu cred, dar în ochii lor ardea și furia și frica. În timpul acesta creștinii se coboriseră din munți pentru a răzbuna Platană și atacaseră trupele la Monodendri; focul dură döue zile. Duminecă și Luni — aniversarea urcării pe tron a Sultanului — consuli umblau deja cu sörtă Cretai în buzunar, amănând promulgarea până după serbarea Sultanului pentru a evita o isbucnire probabilă a furiei turcesci; în genere spuneau numai că soluția e favorabilă pentru ambele părți.

Duminecă dimineță se respândi deodată vestea că Turcii se adună din nou la Kemurja Chora. Negustorii creștini fură avertisați de cătră Turcii amici să-și închiză prăvăliile și să se retragă în locuințele lor, dar se nu plece la Haleppa. Se dicea că de astădată Turcii se vor îndrepta spre Akrotiri pentru a pregăti creștinilor de acolo sörtă celor din

Platană — și drumul trece spre Haleppa. Nu-și pöte nimeni închipui sensibilitatea nervösă a Canei față de asemenea sciri. Prăvăliile și porțile fură închise la moment așa că s'ar fi putut crede că nu vor mai fi deschise nici odată; stradele locuite de creștini deveniră pustii.

Scirea se și adevări. Guvernatorul general ordonă arestarea imediată a căpeteniilor, ce se și făcu. Turcii credeau că prin vr'un act öre-care de teröre vor înfricoșa puterile făcându-le să și schimbe proiectele.

Sosi în fine ziua Sultanului (31 August) care trecu în fel de fel de petreceri nepotrivite cu situația: salve de tunuri, decorarea vapoarelor de războiu, primire oficială la guvernatorul general, vizitele oficiale ale consulilor, pașalelor și comandanților de corăbii în sunetele musicilor militare. Creștinii rămăseră însă în ascunzătorile lor.

A döua zi, la örele 11 dimineță, toți consuli veniră în cancelaria consulatului englez și învitară pe deputații creștini prezenți la Canea — dintre cari mulți fuseseră chemați telegrafic din Atena — pentru a le pune în vedere soluțiunea cestiunii cretane. După ce li-se ceti și înmănă documentele conținând statutul cel nou al Cretai, consuli adaugă că dacă nu ar înceta imediat ostilitățile, puterile vor retrage concesiunile acordate. Și dacă creștinii ar respinge aceste nöue concesiuni, insula și-ar perde cu desăvêrsire protecția puterilor și ar fi dată cu totul pe mână Turciei.

Dar deputații creștini nici nu se gândiră să le respingă. Erau prea fericiți că au putut obține atât. Ei se retraseră în hotelul lor „Kriti” unde se adună în sedință plenară. Aci ho'ărîră să se înțelgă cu șefii revoluționarilor și doi deputați plecară în munți. Restul se scie: și deputații și revoluționarii au primit concesiunile.

Noutăți.

Personal. Cu trenul de aži la örele 4 dimineță a sosit dela sănțirea bisericeii din Cebea Escelenția Sa I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul și suita sa.

Calea dela Deva până la Brad-Cebea și Baia de Criș a fost adevărată cale triumfală. Întreg comitatul Huniădörei a îmbrăcat haină de serbătöre, și întreg drumul a fost presărat cu flori.

Descriere amănuntă în nrul viitoriu.

Cununie princiară. Cununia între archiducesa Maria Dorotea și ducele de Orleans se va săvîrși în 5 Novembre a. c. în biserica „Hofburg”-ului din Viena.

O nöua victimă. Sâmbătă s'a ținut pertractarea finală în procesul de agitație intentat tinerului învățator Petru Onea. Basa acusei o formeză fasiunile alor doi gendarmi cari susțin, dar nu știu sigur, că învățatorul Petru Onea, în anul 1894 când cu întör-cerea președintelui I. Rațiu dela procesul Memorandului, ar fi strigat un „să trăiască”. În

vătătoriu, pe atunci pedagog, nêgă faptul atribuit lui, ba spune, că nici la gară nu a fost. Apărătorul Dr. A. Frâncu, arată într'un mod elocuent, cum pe basa unei presupuneri sau suspiciuni nime nu pöte fi judecat. Gendarmii spun, că ei nu sunt tocmai siguri, dar Petru Onea cel present förte mult sēmēnă cu repectivul, care a strigat atunci. Tribunalul se retrage și consultându-se aduce următörea sentință: Petru Onea pentru crima de a preamări pe un osândit se declară de vinovat și se judecă la 8 zile temniță ordinară precum si la suportarea speselor procesuale. Recurs nu s'a mai insinuat. Petru Onea din sala de pertractare a intrat de adreptul în temniță.

Scölă de stat în Bonțida. Marți în 3/15 Septembre a. c. s'a ținut inaugurarea festivă a scölai elementare magiare de stat, ce s'a înființat din incidentul serbărilor millenare magiare în comuna Bonțida, din cott. Cojocnei. Precum aflăm din „Erdélyi Hiradó” din Cluș, festivitățile de inaugurare, s'au început cu serviciu divin, care s'a celebrat în bisericile tuturor confesiunilor din comună (rom. cat., ev. ref., gr. or., gr.-cat. și israeliți). După serviciul divin s'au adunat cu toții în sala cea mare a noului edificiu scolar, unde contele Nic. Bánffy, președintele comitetului scolar a ținut un discurs festiv ocașional, la care a răspuns primul învățatoriu Tamás Károly, apoi notariul comitetului Szabó Árpád a cetit unele acte referitöre la înființarea și deschiderea scölai. Terminându-se partea oficială a serbării, contele Nic. Bánffy, presidentul comitetului scolar a dat un prând festiv în sala cea mare a scölai pentru 30 persoane. Se înțelege, töte vorbirile și toastele au fost pătrunse de cel mai pronunțat spirit magiar. Sêra s'a improvisat și o petrecere cu joc, care a durat în ordine până la 11 öre nöpte când a fost disolvată prin un foc, care a fost provocat din răzburare, precum se bănuiesce, din partea unui anumit Czipszer Pista din loc tocmăi în curtea acestuia, fiindcă a fost eschis dela petecere din cauza, că s'a prezentat beat. Individul acesta a și fost imediat deținut. La festivitățile de inaugurare și petrecere, din onorațiilor din loc și giur au fost de față: contele Nic. Bánffy, presidentul comitetului scolar, Szabó Ferencz, preot rom. cat., Bartok Bela, preot ev. ref. din loc, Nagy Imre, preot ev. ref. din Lona, Hankó Veres Károly, prim-prator și Kosma Ferencz, inspector reg. de scöle din Cluș. Dintre români aflăm, că au luat parte la festivitățile și la banchet Jacob Blaga, fost primariu, cantor și membru în comitetul parochial și Gavril Garda, învățatoriu.

Cunoscând noi förte deapöpe starea miseră a scölai nöstre confesionale gr. ort. rom. din această comună constătătöre în 2/3 din români gr. ort. (gr. catolicii fiind förte puțini, abia câțiva servitori la contele Bánffy, n'au scölă) suntem curioși a scii cu ce și-ar putea justifica cei competenți ținerea serviciului divin și în biserica gr. ort. rom. de acolo pentru înființarea acestei scölai de magiarisare, dacă într'adevăr s'a ținut atare serviciu divin.

Statul dacă era drept, trebuia să înființeze în această comună o scölă cu limba de propunere română, fără nici o condițiune tendențiosă. Acesta o pretindea și legea despre naționalități și nici necesitate nu era de înființarea unei scölai magiare acolo, căci erau deja döue scöle magiare confesionale bine ajustate.

Atragem atențiunea factorilor nostri competenți asupra acestei pozițiuni românesce förte periclitată din partea celor ce au cărna în mână și pe noi ne tracteză atât de master și nedrept.

Avis. P. T. Domnii, cari doresc a lua parte la adunarea generală a „Societăței pentru fond de teatru român”, convocată pe 27 și 28 Septembre a. c. st. n. în Făgăraș și voesc a reflecta la îngrijirea comitetului arangiator pentru încuarterarea lor, sunt rugați a se adresa în această privință la subscrisul cel mult până în 25 a l. c.

Făgăraș, în 17 Septembre, 1896.

Dr. Ioan Șenchea,
președ. comit.

„Un capelan renitent.” Sub acest titlu comunică foile magiare că preotul Csapó din Csongrád a cununat în Octöbre anul trecut o păreche tineră, fără a fi așteptat mai întâiu săvêrsirea înmatriculării civile. Din

Și Ioachim, eroul eroilor, comandantul glorios alor o sută de lupte victoriöse, a plâns, a plâns ca o femeie.

În celalalt minut însă s'a recules și într'un ton blând a continuat:

— Sunteți mari păcătoși, dar mă încred în voi, că caracterul vi se va renasce din nou. Ascultați-mă dară, eu vă dau înapoi viața, dar pentru aceea înaintea lumii întregi și mai cu sēmă înaintea regementului vostru trebuie să rămâneți morți pentru tödöuna. Măne după ce se va înöpta, veți fi duși pe câmpul dinaintea porții cetății. Acolo vor pușca asupra vöstră din depărjare de döuezeci de pași, dar — cu umplătura örbă; după pușcare cădeți la pământ — apoi întunecimea nopții ne va ajuta la töte. După ce regementul se va retrage, va veni după voi un om cu un car, a cărui ținere în secret o voi cumpăra cu bani buni ori cu cuvinte bune; el vă va duce apoi în cimiteriu, unde vă vor aștepta deja vestminte de matrozi. Câte o mie ce franci veți afla în buzunarele fiecăruia din voi. În vestmintele aceste false veți petrece 2—3 zile întrö crăsmă, unde vă va conduce încredințatul meu și apoi cu naia cea mai de apröpe ce merge la America veți călători și voi acolo. Acolo veți trăi,

dar ca ömeni cinstiți, m'ați înțeles? Să nu-mi aduceți rușine asupra capului! De familiile vöstre mă voi îngriji eu.

Soldații cu lacrimi de bucurie au udat picioarele regelui marinos și numai atăta au putut dice, că va fi mulțumit cu ei....

Töte s'au întâmplat așa, precum Ioachim a plănuțit. Regimentului i s'a dat un aspru exemplu, fără de a se vêrsa nici măcar o picătură de sânge și cesarul Napoleon nu scia cum se mulțămescă cumnatului seu Murat, că cu jertfrea numai alor trei soldați a satisfăcut cerințelor pentru restabilirea disciplinei. Mai târziu a sciut totuși örecum despre această intrigă marinosă, dar s'a prefăcut, că nu scie nimic. Lucrul numai după mörtea lui Murat a ajuns în publicitate.

Mult mai târziu s'a întâmplat, că odată un vênător a ajuns într'un mic oraș american. Îndată înaintea orașului se întindea o mică dar frumusică măjêriște (farm). Și fiind că tocmai atunci băntuea o mare tempestată, vînătorul strêin a bătut la ușa acestei măjêriști. Ușa s'a deschis și o mamă bătrână a condus pe öspele necunoscut în odaia simplu mobilată, dar curată. Păreții micii chilii

erau plini ornați cu portrete de ale beliducilor francezi vestiți.

— Așa se vede, ție străinul, în limba franceză, că stéua mea cea bună m'a condus între compatrioți de ai mei.

— Dta ești francez? întrebă femeia bătrână.

— Da, dömnă, și încă un bun francez, care își află și pe tatăl seu aici la dvöstră, — ție preumblându-și ochii pe portretele atêrnătöre pe păreți.

— Fiul meu e în grădină, își apêră micii sei arbori contra furtunei, îndată îl chiem în lăuntru. Cum se va bucura când te va vedé pe dta aici!

— Fiul dtale încă e francez?

— Da, dömnul meu!

Răspunsul l'a dat cu multă hesitare mămuca, ca și când i-ar fi părul rău, de cele ce a ție. Dar în urmă a prins curagiu și a continuat:

— Deja de mult s'a aședat în țera acesta și multămită lui Ddeu nu ne putem plânge. Măjêriștea acesta e a lui și trăim aici cinstiți și fericiți.

(Va urma).

causa acesta el a fost pedepsit cu 100 corone, ér când i-s'a pronunțat verdictul s'a bătut în pept dicând, că și pe viitor tot astfel va cununa.

Programa * * *
adunării generale, ce o va ține „Societatea pentru crearea unui fond de teatru național-român” la 27 și 28 Septembrie st. n. a. c. în Făgăraș.

I. Sâmbătă, în 26 Septembrie 1896.

- a) primirea oșpeților la tren;
- b) oșpeții, cari sosesc cu trăsurile sunt rugați a se opri la localul societății „Progresul” (casele d-nei Zinca Roman), unde se află biroul comitetului arangiator, care le va da deslușirile de lipsă;
- c) la 8 ore s'era convenire socială în grădina „Mexico”.

II. Duminică, în 27 Septembrie 1896.

- a) la 8 ore dimineața serviciu divin la ambele biserici din loc;
- b) la 10 ore a. m. ședința I-mă a adunării generale în sala hotelului „Lauritsch”;
- c) la 1 oră banchet în grădina „Mexico”;
- d) la 7½ ore s'era producțiune musicală-teatrală și joc în sala hotelului „Lauritsch”.

III. Luni, în 28 Septembrie 1896.

- a) la 10 ore a. m. ședința a II-a a adunării generale;
- b) la 1 oră d. a. masă comună în grădina „Mexico”;
- c) la 4 ore d. a. eventuală excursiune la „Mora de hârtie”.

Făgăraș, în 18 Septembrie 1896.

Pentru comitetul arangiator:

Dr. Ioan Șenchea,
președinte.

Invitare la producțiunea musicală-teatrală ce o arangiază societatea „Progresul”, cu ocaziunea adunării generale a societății pentru fond de teatru român, în sala hotelului „Lauritsch” din Făgăraș, Duminică în 27 Septembrie st. n. a. c. la care se invită cu totă onoarea.

Programa:

I.

1. Musicescu: „Baba și moșnegul”, cor mixt.
2. Dima: „Cucule cu péna sură”, cor mixt.
3. Dima: „Fântână cu trei isvóre”, cor mixt.
4. Musicescu: a) „Dor dorule” } c. mixt
b) „Pléna” }

II.

„Sfederul dracului”, farsă.
După producțiune joc.

Prețul intrării: Locul I. șirul 1 și cerce 1 fl. 20 cr., șirul 2—3 1 fl. Locul al II-lea 80 cr., Partere 60 cr., Galerie 30 cr. de persónă. Venitul curat e destinat în fa- vorul societății pentru fond de teatru român. Începutul la 7½ ore s'era. NB. Oferte mar- nimóse se primesc cu mulțămítă și se cui- téză publice.

Unirea partidului sârbesci. Partidul radical al Sârbilor din Ungaria, pentru a puté propaga cu mai mult succes idea națională sârbescă, intenționează a se uni cu liberalii. Unirea voescé s'e o facé pe basa con- cluselor congresului naționalităților, ținut în vara anului trecut în Budapesta, enunțând: că noul partid național în toate chestiile po- litice va purcede totdeauna în conțelegere cu românii și slovaci, că în locul actualelor diare ale partidelor, vor înființa un nou diar politic, mai mare, că vor propaga idea națională sârbă și în cazul când s'ar amesteca în afacerea acésta procurorul de stat; că vor atrage în cercul lor și pe sârbii din Croația și-i vor face s'e primescă și ei conclusele con- ferenței din Budapesta și că în primăvară vor ține érași un mare congres al național- ităților împreună cu naționalitățile magiare și că afacerile biserice s'arbe tot noul par- tid le va aplană. În fine cer ca diarele par- tidelor sârbesci și diarul „Srbobran” din Zagrab s'e spriginescă înființarea acestui nou partid.

Nazareni în armată. Pe șesul cel mare al Ungariei se sporesc nazareni într-un mod de tot bătătoriu la ochi. Precum scim, nazareni sunt o sectă religiósă, carea între alte credințe deserte, mai are și aceea, că membrii ei nici chiar pentru apărarea per-

sonală nu vre-au s'e se folosescă de arme fi- sice; astfel basându-se pe cuvintele S. Scri- turi: cel-ce are sabie, de sabie va muri, nu vreau s'e servescă nici în armată, ci mai bine suferé ani de temniță decât s'e ia arma în mână. Ce e mai dureróse însă e împrejurarea, că acésta credință falsă s'a lăpít și între re- serviții, cari au servit deja în armată. Și acestia mai bine vreau s'e li se prăpădescă familiile de miserie, decât s'e se supună le- gilor militare și s'e ia arma în mână. Asu- pra unor astfel de casuri triste va avé s'e judece judecătoria militară din Arad în di- lele cele mai deaprópe. Éta unde duce fa- natismul regional!

O fată care dórme de 12 ani. În comuna Gambke de lângă Breme, o fată dórme deja de 12 ani fără s'e se fi desceptat din somn decât o singură dată pe scurt timp în anul prim al somnului s'e extraordinar. De atunci încóce nici nu s'a clătít. Medicii își bat mult capul cu deslegarea causerelor acestui fenomen extraordinar, dar înzadar. Nenoro- cita, se înțelege, e nutrită în mod măiestrit și e grijită cât se póte mai bine din partea celor din jurul ei.

Dar țarului. Țarul se află de present în Kopenhaga. Acolo a fost întâmpinat și de baronul Caza dela Bove, care în numele a lor 800 de francezi i a oferit un dar fórte frumos care constă din nisele tacámuri de masă (32 farfurii cu embleme Franceiei) și un album lucrat de cei mai destoinici pictori artiști din Francia.

Convocare. Adunarea generală a des- părțământului II al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” se convócă pe Marți în 6 Octobrie 1896 st. n. la 2 ore după amédi în Bran, la care se invită onorații membri și toți aceia cari se interesează de progresul poporului român.

Zêrnesci, în 18 Septembrie 1896.

Nicolau Garoin,
director.

Ioan Strévoiu,
secretariu.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Despre Românii din Ungaria

de
Petru Vancu.
(Urmare.)

IV. Starea socială și culturală.

Cu referință la starea socială a Româ- nilor se póte afirma cu totă siguranța, că deși suntem încungiuirați de străini, Românii nu se împrietinesc cu ei, nici chiar în ținú- turile unde 'și-au pierdut sâtenii români na- ționalitatea. Pentru lume, un țeran român nu și-ar căsători feciorul cu o fată din părinți de altă naționalitate și, nici nu ar merita-o după străin. Se întâmplă casuri rari de că- sătorii mixte pe la sate, și acelea cu locui- rorii sârbi, fiind-că sunt de aceiași confesiune. La orașe se întâmplă mai dese casuri de în- rudire cu străinii, dar numai la casa măie- strilor și a neguțătorilor. Mai dese casuri de căsătorii mixte se întâmplă în clasa funcțio- narilor, cari, ca s'e ajungă la ceva, póte își uita némul și s'e căsătorească cu străine.

Dacă țeranul român n'ar crește din si- nul s'e pe membrii inteligenței, — de mult ar fi perit clasa care are menirea s'e conducă națiunea română — din părțile ungare.

Putem fi mândri, că din întreaga inteli- gență, luând și pe comercianți și industriași, 60—70% sunt ridicăți dintre țărani; deci, vecinie s'e se trudescă inimicii noastre ca s'e ne nimicescă... tot nu vom peri, pentru că avem un isvor nesecat, de unde se nasce in- teligența, și acel isvor este: „țeranul român”.

Încât privește starea culturală, încă nu ne putem plânge *) căci, dacă vom lua în considerare pe conlocuitorii nostri de alte naționalități — protejați și spriginți (fa- vorizați) pe toate căile, vom afla, că nu cu mult sunt înaintea noastră, ba, unde și Ro- mânia au fost favorizați de sorte, acolo au în- trecut pe străini.

Deși i-s'a făcut Românului o mulțime de instituțiuni, cu limba de propunere nero-

*) Pe când s'a făcut acest studiu nu s'au fost luat măsurile draconice, față cu tot ce e românesc.

mănescă — nu numai în comunele mixte, ci și în cele curate, — Românul cu greu își însușește cultura străină, impusă lui cu sila.

Nu mai în comunele aflătoare în centre magiare fiind Românii fără școlă, fără viétă românească, 'și-au pierdut graiul romă- nesc dar nu și simțul de naționalitate. E superb pe numele de român.

Cu totă opresiunea făcută asupra noastră și pe lângă toate stăvilele puse înaintene, tot înaintăm, cât de cât, dar dacă Românul ar fi liber, atunci ar pune lumea în uimire. Până atunci este mult timp, va mai trebui s'e îno- tăm câțiva ani în glodul suferințelor.

Străinii, ba chiar și unii dintre români îl descriu pe țeranul român în colorile cele mai negre. Că e lenos, astut, murdar, iubitor de gâcévă și mai câte altele. Tóte acestea sunt nisele calumni aruncate în spatele țe- ranului, care nu se póte destul s'e se afirme, fiind-că mult puțin, a ereditat frica și sfiala din vécurile de gróză și de tristă memorie.

Lenios nu e țeranul român, căci o de- monstră starea lui bunicică, ba pe unele lo- curi fórte bună, în comparație cu a străi- nilor atât de favorizați. De lucră undeva ro- mânia ca țileriu cu străinii alătura, se con- stată că țășul român a lucrat mai mult și mai bine. E lenios, respective nepăsătoriu, dacă 'l duci cu sila s'e și lucre pe plată de nimica, ori chiar fără plată, atunci supérarea și nécasul îi împedecă ori ce activitate, căci se întrebă, de ce numai pe el l'a făcut sórtea așa?

Astut încă nu e, dar e isteț, și ómenii cari fac „gheșeft uri” neputându-l înșela și despoia după plac, îi dau epitetul de astut. Acei ómeni hulitori s'e poftescă s'e compareze pe țeranul român cu țeranii străini și vor fi surprinși de rezultat: țeranul român va fi aflat sincer și isteț față cu ceilalți.

Murdar încă nu e. S'e poftescă în ca- sele țeranului român de pe „câmpie” și pela „podgorii”, și se vor convinge hulitorii. În loc de murdărie vor afla o curățenie, pe care nu o va afla și la alte némuri. La munți se va afla, unde și unde și câte o căscioră mai murdară. Causa: împregiurările grele în care trăiesc „munténul” abia 'l lasă ca s'e solvescă atâta amar de dare, și s'e trăiescă de ađi pe mâne, necum s'e și mai pótă face haine de lux.

Cu atât mai puțin este iubitor de gál- cévă căci de ar fi, nu cred, s'e fi putut sta cu mâinile în sín și s'e rabde atâta amar de vreme asupririle și batjocurile ce le suferé și ađi, ci ar fi făcut gálcévă.... de s'ar fi spăriat toți.... dar, dacă nu-i vor da bună pace dușmanii, sigur, că se va gândi s'e facă.

Dacă se află țărani réi, aceia trebuie căutați în comunele unde trăiesc în coatin- gere țălnică cu străinii, dela care pot s'e învețe destule.

Așa dar toate însușirile rele atribuite țéranilor nostri sunt numai nisele batjocuri, aruncate asupra națiunei întregi, ca s'e scădem înaintea lumii. Dar, va veni o di. . . . când după aceea nu va fi tot așa!).

(Va urma.)

Diverse.

Contra bicicluului. Fôia din New-York „Forum”, aduce grave acuse contra bi- cicluului, din punctul de vedere al economiei publice. Și e fórte naturală plângerea acésta pentru-că în New-York nu 'ți poți închipui om fără biciclu. Oficiantul s'e duce în oficiu pe biciclu, medicul își cercetecă pacientul pe biciclu, copii s'e duc la școlă pe biciclu, în- vătătorii érași pe biciclu umblă 'ncóce-ncolo; de bună sémă și sócra pe biciclu își ia la gónă ginerele. Se înțelege atâta amar de bi- ciclu are și desavantagiile sale: Caii de că- lărit nu au trecere. Fabricanții de trăsuri nu 'și pot vinde marfa, mai multe firme de acest soi au bancrotat. Cureauii s'au apucat s'e facă șele pentru bicicle. Șcólele de călărit au devenit tot atâtea scóle de biciclat; in- structorii de călărit au trebuit s'e și vadă de altă pâne. Óre la noi în Europa va puté pro- duce bicicluul o astfel de schimbare?

*) În cât privește graiul românesc, cu toate străinismele ce le avem — după provincii — în limba noastră, împrumutate dela națiunile conlocui- tóre, totuși ne înțelegem. Chiórénul și Sătmarénul se înțelege cu Bănățénul, ér între Crișeni și Cămpeni nu este decât puțină deosebire.

Valórea mucurilor de țigari. E aprópe de necrețut, ce valóre teribilă ar re- presenta mucurile de țigari, pe care așa de cu nepăsare le aruncă cei ce fumécă, dacă s'ar aduna. Ca exemplu s'e servescă despre acésta un pasagiu din raportul oficiului sta- tistic englez, după care mucurile de țigari adunate anual în Anglia valoréza 12 milióne floreni. Ca s'e putem constata și mai clar măriméa acéstu număr, trebuie s'e socotim, că în Anglia în partea cea mai mare se fu- méză cu luléua și relativ puțin fumécă țigari.

Cinstea birjarilor francezi. La po- liția din Paris se adună în tot anul multe obiecte, pe cari publicul le uită în birje. Par- tea cea mai mare a obiectelor uitate o fac plouarele, de cari și în anul trecut s'au adu- nat vre-o 15 mii. Publicul totdeuna însă își recapătă obiectele pierdute, căci birjarii tran- cezi în respectul acesta, dau mult pe cinstea lor. În zilele trecute s'a întâmplat că un rus și-a uitat în birje un portmoneu, care con- ținea frumósa sumă de 10.000 de franci; pe cari nu mai speră a-i reprimi, dar cât de mare i-a fost mirarea când poliția îi redete portmoneul din care nu lipsia nici barem un ban. Un juvelier și a uitat în birje un juvaer de mare preț. Numérul birjei nu 'l scia, ci numai atât a putut spune că cu bir- jarul a avut o dispută fórte violentă. Poliția încă nu 'l mai mângăia, cu vre-o speranță. Deodată întră birjarul, carele depuse obiec- tul pierdut. Juvelierul voi s'e-l răsplătescă, el răspunde însă, că cu un om ca acela, carele s'a sfădit cu el pentru taxa de birje — nici nu stă de vorbă. De sigur, cei din Buda- pesta nu ar face așa.

Vulcanii lunei. Cele mai nóue cer- cetări astronomice constatécă, că luna odi- nióră a fost mult mai avută în vulcani decât pământul. Pe teritoriul lunei s'au numérat pân' acum o sută de mii de vulcani, cu tóte că numai o lature a lunei e viđibilă.

O stea din nou descoperită. O stea pierdută a descoperit din nou un astronom american, în institutul astronomic din Lowal în Arizona. Stéua ca păreche la Sirius, a fost descoperită cu 34 ani înainte, de atunci n'a fost viđibilă; probabil că splendórea mai mare a celorlalte stele din jurul ei au ascuns-o.

Din public. *)

Dare de sémă.

Cu ocaziunea petrecerii cu joc din 18/30 August a. c. a tinerimii române studiósé din Sêlište, au încurs următoarele suprasolviri:

Dela dl P. Comșa 4 fl., dela domni P. Drăgits, prim-pretor, Dr. N. Maier, protopres- biter, D. Banciu, farm., D. Vulc și M. Zim- mermann pretor, câte 1 fl. 50 cr.; dela V. Aldea (Gurariului), P. Roșca (Bucuresci), N. Roman, A. Acilenescu (Gales), C. Herfia, Il. Popa, V. Milea, notar (Tilișca) și D. Roman câte 1 fl.; N. Hențiu, notar, I. Bucisan, Du- chésne stud. din Paris, O. Șteflea (Sibiui), I. Cosma, notar (Vale), N. Opris, preot (Șura- mare), Dr. Calefariu, medic, Dr. Comșa, med., A. Bicskei, I. Banciu, Tóth F., subje reg., L. Eck, N. Sêrbu, N. Mosora, O. Borcea, N. Petruțiu, I. Chirca, G. Itu, preot (Vale), și dela domnele P. N. Mosora, M. Șimian (Rimnic V.) și M. Banciu câte 50 cr.; Dela dl M. Tomoiagă 20 cr.

Au mai încurs ulterior dela următorii p. t. domni: D. Schileru, deputat (Bucuresci) 20 lei, N. Aleman, jude reg. 2 fl., I. Florian, notar (Laz) 1 fl. 50 cr., I. Dubenscu 1 fl. — Venitul total a fost 119 fl. 70 cr. Spese a fost 67 fl. 69 cr. Rémâne venit curat 52 fl. 01 cr., care sumă s'a alăturat la fond.

Pe lângă multumitele cele mai căldu- róse cuităm și pe calea acésta sumele amintite.

În numele tinerimei:

A. Banciu.

*) Pentru cele publicate în rubrica acésta redacțiunea nu e responsabilă.

Loterie.

Sâmbătă, în 19 Septembrie n. 1896.

Viena: 61 77 25 63 83

Timișóra: 56 17 49 54 64

Nr. 290—896 ppresbiteral [141] 1—3

CONCURS.

Pentru următoarele posturi, învățătoresci devenite vacante din protopresbiteratul Turdei se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare:

1. Harastăș cu salariu anual de 300 fl. și anume: 190 fl. din repartitie, 30 fl. didactru, 80 fl. venitul cantoral, locuință în edificiul școlii, lemne de foc. Doritorii de a concurge la acest post au a se prezenta spre a-și documenta desteritatea în cântări și tipic, fiind postul împreunat cu cel cantoral.

2. Hidiș, postul împreunat cu salariu de 300 fl., lemne de foc și cuartir în edificiul școlii.

3. Murăș St. Iacob cu salariu de 300 fl., anume: 9 jugere arătură și fânat, didactru 20 fl. din repartitie 190 fl., venitele cantorale 100 fl.

4. Soporul de câmpia, cu salariu de 300 fl. anume: Din porțiunea canonică 78 fl., 22 zile de lucru 8 fl. 80 cr., Terțialitatea calculată 13 fl. 20 cr., 200 fl. din aruncătură dela popor (în anul 1887 Ianuarie 1. 100 fl., în 1897 Maiu 5 100 fl.) grădina lângă școală și locuința în casa școlii. Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc împreunat cu cel cantoral, se binevoescă a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a-și documenta desteritatea în cântări și tipic.

Agârbiciu, 5 Septembrie 1896.

Petru Roșca,
prot. gr.or.

Nr. 386 896

[140] 2—3

Edict de licitațiune.

Darea sub întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende a edificării unei biserici nouă gr. or. în comuna Ibanesti, se va efectui în fața locului în **15/27 Septembrie a. c. la 9 ore a. m.** prin subscrierul.

Prețul de strigare prevădului în preliminarul de spese e: **fl. 17,423.31 cr.**, și doritorii de a licita vor avea a depune ca veditiu 10% din prețul de strigare.

Condițiunile speciale de licitațiune și planul de edificare se pot vedea la oficiul parochial concernent: ceea ce prin acesta se aduce la cunoștință publică.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Reghinului.

Reghinul săsesc, 30 August 1896.

În conțelegere cu sinodul parochial:

Galaction Șagău,
protopresbiter.

Nr. 472—1896

[135] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci la școlile din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Boz (cu gr. cath. la olaltă) cu salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne.

2. Nădăștia superioară cu salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne.

3. Hașdău, cu filiile Cernicora și Goleș cu sistem ambulant su un salariu anual de 300 fl. prin repartitie dela popor.

Petițiunile de concurs instruite conform normelor din vigore se se asternă subsemnatului oficiu protopresbiteral în Petroșeni până la termenul provocat mai sus.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tracului Hațegului.

Petroșeni, la 22 August 1896.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Nr. 464/896.

[137] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învățători din comunele mai jos însemnate, se deschide

prin acesta concurs cu termen de 20 de zile dela prima publicare în foia „Tel. Român”.

1. Tâmaș, cu salariu anual de 300 fl., cuartir liber și grădina de legumărit.

2. Miluan, cu salariu anual de 300 fl. și cuartir în edificiul școlii.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și asterne cererile de concurs în termenul de mai sus, la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Fizeș-Sânpetru, 26 August 1896.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Ungurașului, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Paul Roșca,
protopresbiter.

Nr. 143—1896

[138] 3—3

CONCURS.

Posturile învățătoresci dela școlile mai jos însemnate din protopresbiteratul Orăștiei, sunt vacante și pentru ocuparea lor se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în diarul „Tel. Rom.”

1. Acmaru, salariu anual de 300 fl., și lemne de foc.

2. Dencul mare, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Ludești-Costesci, salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne.

4. Mărtinești-Turmas, salariu anual de 300 fl., cuartir și lemne.

Doritorii de a reflecta la vre-unul din aceste posturi au să-și înainteze petițiunile instruite conform normelor în vigore la oficiul protopresbiteral în termenul deschis și în interesul petenților este ca să se prezenteze în comune în vre-o Duminecă ori sâmbătă pentru de a-și arăta desteritatea în cântări.

Orăștie, 25 August 1896.

Oficiul protopresbiteral al Orăștiei în conțelegere cu comitetele parochiale.

Nicolau Ivan,
adm. prot.

Nr. 40/896 com. par.

[125] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de preot în vacanta parochie gr. or. de cl. II-a din comuna Poplaca se deschide prin acesta concurs cu termen de 30 zile socotite dela I-a publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt venitele stolare sigure pentru o parochie de clasa II-a sistematizate și statorite de comitetul parochial în sumă de 655 fl. 08 cr.; ér doritorii de a ocupa acest post sunt invitați a-și adiuasta concursele lor cu toate documentele prescise de legile din vigore și a-le asterne comitetului parochial pe calea Oficiului protopresbiteral gr. or. al tracului Sibiu.

Din ședința comitetului parochial gr. or. din Poplaca ținută în 1 Ianuarie și 6 August 1895.

Presidiul:
Aureliu Millea,
notariu com.

Nr. 641/1896

Vidi:

Sibiu, 5 August 1896.

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 306/896

[109] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Bucium-Cerbu, cu salariu de 300 fl. din repartitie, cuartir, grădina și lemne de foc.

2. Bucium-Sat, cu salariu de 300 fl. cuartir, grădina și lemne de foc.

3. Buninginea, cu salariu de 300 fl. din repartitie, cuartir, grădina și lemne de foc.

4. Ciuruleasa, cu salariu de 300 fl. din repartitie, cuartir și lemne de foc.

5. Petrângeni cu Valea-Bulzului, cu salariu de 300 fl. și adecă 133 fl. din venitul regalului, 10 fl. 50 cr. interesele după obligațiunea de stat, restul din repartitie, cuartir grădina și lemne de foc.

6. Roșia, cu Corna, cu salariu de 300 fl. cuartir și lemne de foc.

7. Valea-Dosului, cu salariu de 300 fl. cuartir și lemne de foc.

8. Trimpoele, cu salariu de 300 fl. cuartir și lemne de foc.

9. Zlatna cu Vultoriu, a) un post cu salariu de 350 fl. și lemne de foc, b) un post de învățător ad-junct cu salariu de 200 fl. și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, își vor asterne cererile instruite conform normelor în vigore, până la termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral, ér concurenții la posturile de sub Nr. 1, 2, 3, 5, 7, și 9, se vor prezenta în vre-o Duminecă séu sâmbătă la biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tracului Abrudului, cu consensul comitetelor parochiale respective.

Abrud, 31 Iuliu 1896.

Petru Popoviciu,
adm. prot.

Nr. 451/896

[129] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala confesională gr.-or. română din Hunedóra, se publică prin acesta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foia „Telegraful Român”.

Salariul împreunat cu acest post este 400 fl. în cari sunt computăți și banii de cuartir și lemne.

Reflectanții la acest post vor avea a-și asterne suplicile concursuale instruite în sensul normelor în vigore la oficiul protopresbiteral al Hațegului în termenul deschis, atrăgându-li-se atențiunea la dispozițiunile noului regulament congresual pentru organizarea învățământului în școlile populare, votat la 14/26 Maiu 1895 partea a III-a 4) „instituirea învățătorului §§ 56—74.”

Învățătorul ales va fi totodată obligat a forma și conduce și un cor de adulți fiind prospecte sigure a i se ridica salariul pe anul viitoriu.

Hunedóra, la 13/25 Aug. 1896.

Pentru comitetul parochial:

George Oprea, **Nicolae Stoichița,**
paroch și vice-presed. not. com.

Vidi:

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Nr. 307/896

[136] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele însemnate mai jos se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Bacea cu filia Cueș cu salariu anual de 300 fl., repartitiați în popor, cuartir în edificiul școlii și grădina de legumi.

2. Cărmăzenesci, cu filia Dănulesci, cu salariu de 300 fl. și anume: a) bani din repartitie 236 fl.; b) din cameta împrumutului dela stat 64 fl., cuartir în edificiul școlii, lemnele de încălțit și folosirea grădinei de legumi.

3. Gothatea, cu salariu anual de 300 fl., și adecă: a) folosirea a 12 jugere de pământ arătoriu și fânațiu 200 fl., b) una grădina intravilană 35 fl., c) în bani gata 35 fl., și d) lemne de foc 3 stângeni computate în 30 fl.

4. Uleș, cu salariu anual de 300 fl., repartitiați în popor și cuartir liber.

Dela reflectanții la aceste posturi se recere se se prezenteze până la alegere în vr-o Duminecă ori sâmbătă la biserică din comuna, la care a concurat, spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesti și pentru luarea de informațiuni mai detaiate despre starea școlii și modul de plătire al salariului.

Învățătorul ales la vreuna din aceste școle e datoriu să țină prele-

gerile în școala de repetiție împreună cu instruirea în cântările bisericesti, va fi obligat a cânta Dumineca și sâmbătore în strană având a conduce cu școlarii și cântările liturgice în biserică

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au să-și asternă suplicile lor concursuale instruite conform normelor din vigore la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la termenul susindicat.

Ilia, la 21 August, 1896.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Iliei în conțelegere cu comitetele parochiale.

Avram P. Pécariu,
protopresbiter.

Nr. 254/896

[108] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia vacantă de clasa a treia Scoreiu protopresbiteratul Avrigului, pe baza rezoluțiunei Preavenerabilului consistoriu arhidiece-san ddo 7 Maiu a. c. Nr. 2659 B. se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statorite în ședința sinodului parochial ținută la 2 Iunie 1896 și dau suma de 150 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și subșternă cererile concursuale instruite conform dispozițiunei stat. org. și a regulamentului pentru parochii din 1891, la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrigului (poșta Avrig, Felek, Szabenvármegye) până la termenul sus indicat.

Avrig, 29 Iuliu, 1896.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv. Oficiul protopresbiteral gr.-oriental al Avrigului.

Ioan Căndea,
protopop.

[124]

3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacanțelor stațiuni învățătoresci din comunele bisericesti mai jos însemnate în protopresbiteratul Făgărașului se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare și anume:

1. Berivoii-mici, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne de foc.

2. Comana inferioară, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

3. Dridif, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

4. Galați, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

5. Grid, salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne.

6. Herseni, salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne.

7. Hurez, salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne.

8. Ludișor, salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne.

9. Păreu, salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne.

10. Perșani, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

11. Riușor, salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne.

12. Rucăr, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

13. Sâmbăta inferioară, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

14. Sâmbăta sup. apus., salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

15. Sâmbăta sup. răs., salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

16. Șercăița, salariu anual 300 fl. v. a., cuartir și lemne.

17. Șinca-nouă, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

18. Șona, salariu anual 300 fl., cuartir și lemne.

Concurenții au a-și subșterne suplicile lor instruite conform legii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Făgăraș, 16 August 1896.

Oficiul protopr. gr.-or. al Făgărașului în conț. cu respect. comitete parochiale.

Iuliu Dan, protopresb.